

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/8541

G.K.16

Sayı : 43728771-610.00/ 6511
Konu : Yazılı Soru Önergesi 7/8541

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 23 Haziran 2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-74127 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, İstanbul Milletvekili Sayın Umut ORAN'ın 7/8541 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1- Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(12 sayfa)

da önü açılacaktır.

Eğitim, sağlık, istihdam, sosyal koruma gibi toplumsal gelişmenin temelini oluşturan alanlarda da gerçekleştirilen yatırımlar ile sosyal göstergelerde hızlı ve olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Okullaşma oranları artmakta, ülke ortalamasına yaklaşmaktadır.

Bölgenin teknoloji geliştirme ve yenilik kapasitesini artırmak amacıyla Gaziantep, Dicle ve Harran Üniversitelerinde teknoparklar kurulmuş ve faaliyete geçmiştir.

Hastanelerimizde nitelikli oda sistemine geçilmeye başlanmış, sağlık hizmetlerinin sunumu ve kalitesi yükselmiş, buna bağlı olarak sağlık göstergelerinde de iyileşmeler gözlenmiştir. GAP illerinde 2008 yılında % 78,8 olan hastanede doğum oranı, 2011 yılında % 91,2'ye yükselmiştir. Anne ölüm oranı 2008 yılında yüz binde 38 iken, 2011 yılında yüz binde 19,7'ye düşmüştür. Bebek ölüm oranı 2009 yılında binde 20 iken, 2011 yılı sonunda binde 14'e düşürülmüştür. Kadınlar, çocuklar, gençler, engelliler, yaşlılar gibi her kesimden insanımızın toplum kalkınmasına entegrasyonunu sağlamak ve yaşam standartlarını iyileştirmek amacıyla sosyal güvenlik kurumları oluşturulmuş, çeşitli programlar düzenlenmiştir. İlk defa GAP Bölgesi'nde uygulanmaya başlanan Sosyal Destek Programı (SODES) ile meslek edindirme, sosyal içirme, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler gibi alanlarda hazırlanan projeler desteklenmiştir.

Bölgenin altyapı yatırımları önemli ölçüde tamamlanmıştır. Eylem Planı döneminde yapılan yaklaşık 1.500 km il ve devlet yolu ile bölgenin karayolu ağı iyileştirilmiştir. Gaziantep-Şanlıurfa Otoyolu, Diyarbakır-Mardin (91km), Diyarbakır-Ergani Bölünmüş (54 km), Ergani-8. Belediye Hududu, Diyarbakır-Bismil Ayrımı, Batman (Silvan-Kozluk) Ayrımı (28 km), Gaziantep-Kilis (57 km) ve Gölbaşı-Adıyaman (64 km) yolları tamamlanarak trafiğe açılmıştır. Şanlıurfa-Kızıltepe-Silopi Bölünmüş Yolu sathi kaplama seviyesinde bitirilmiş olup, fiziki gerçekleşmesi % 85 düzeyindedir.

Bölgeye doğalgaz arzı sağlayacak beş boru hattı inşaatından ikisi tamamlanmış; Siirt ve Batman illeri ile altı ilçeye doğalgaz arzı sağlanmıştır. Batman dışındaki tüm illerin içmesuyu şebekesi yapılmıştır. Sanayi altyapısını geliştirmeye yönelik 13 organize sanayi bölgesinden 6'sı, 11 küçük sanayi sitesinden 4'ü tamamen, 2'si ise kısmen bitirilmiştir.

SORU 3- GAP Eylem Planınızda 1,7 milyon hektar alanın sulanacağı, kişi başı gelirin % 209 artacağı, 3,8 milyon kişiye istihdam sağlanacağını belirtmiştiniz. Bugün itibariyle bu üç alanda da gerçekleşme oranı nedir? Her alanda sağlanan gelişme rakamsal olarak nedir?

CEVAP 3- Söz konusu hedefler 1989 yılında hazırlanan GAP Master Planı hedefleridir. 2008 yılına gelindiğinde bu hedeflere ulaşamadığı gözlenmiş ve hedeflerin büyük ölçüde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla GAP EP hazırlanmıştır. GAP EP'de 2012 yılı sonunda 1.060.000 ha alanın sulamaya hazır hale getirilmesi hedeflenmiş ve bu doğrultuda gerekli tedbirler alınmıştır. Öncelikle sulama yatırımlarına tahsis edilen ödenekler artırılmıştır. 2008 yılı başında GAP EP kapsamında yer alan sulama yatırımları için 76 milyon TL kaynak ayrılmıştır. Bu kaynak Türkiye'deki toplam sulama yatırımlarının % 7'sine karşılık gelmekte olup, GAP EP'nin uygulanmaya başlamasıyla 400 milyon TL daha ek kaynakla 476 milyon TL'ye yükselmiş ve GAP'ın ülkenin toplam sulama yatırımları içindeki payıda % 33'e çıkmıştır. 2009 yılında 874 milyon TL, 2010 yılında 852 milyon TL, 2011 yılında 1 milyar 113 milyon TL ve 2012 yılında ise 1 milyar 125 milyon TL sadece GAP EP kapsamındaki sulama yatırımları için ayrılmıştır.

GAP Eylem Planı'nda belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar sonucunda Bölge'de sulamaya açılan alan 370.418 hektara ulaşmış, sulama yatırımlarındaki fiziki

gerçekleşme % 14'ten % 20,3'e yükselmiştir. Plan döneminde toplam uzunluğu 639 km olan ve 498.728 ha alana hizmet edecek ana kanalların inşaatına başlanmış ve büyük bölümü 2012 yılı sonunda tamamlanma aşamasına gelecektir. Aynı zamanda, 270.000 hektar alanı sulayacak sulama şebekelerinin proje yapımları da bitirilmek üzeredir; 2012 yılı sonunda inşaat ihaleleri tamamlanmış olacaktır. Böylece yeni plan döneminde sulamaya açılan alan miktarı da hızla artacaktır. Sulama yatırımları ile eşzamanlı ve koordineli olarak gerçekleştirilen ve 2,1 milyon hektar alanı kapsayan toplulaştırma çalışmaları da 2012 yılı içinde bitirilecektir. Bunun yanı sıra GAP'ın önemli bir projesi olan Silvan I. Merhale kapsamındaki Silvan Barajı'nın inşaatına başlanmıştır. Silvan Projesi İletim Kanalı 1. Kısım İnşaatının (Babakaya Tüneli) ihale süreci devam etmektedir. Silvan Projesi İletim Kanalı 2. Kısım (Silvan Tüneli) inşaatına başlanmıştır. 172.759 ha alanın sulama projesi yapım işleri devam etmektedir.

Pamukçay sulamasında 6 Kasım 2012 tarihinde ihale ilanına çıkılmıştır. Ambar barajı sulamasında proje hazır olup, yapım ihalesinin 2012 Aralık ayında yapılması programlanmıştır.

Tarımsal üretimde verimliliğin artırılarak tarıma dayalı sanayi altyapısının geliştirilmesi amacıyla destekler artırılmış ve yeni tedbirler alınmıştır. Tarımsal Örgütlenme Projeleri kapsamında 2008-2011 döneminde 85 kooperatife 178,9 milyon TL kredi kullanılmıştır. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında ise 2008-2011 döneminde 621 adet proje programa alınmış ve toplam 198,5 milyon TL ödeme yapılmıştır. Ayrıca Hayvancılığın Geliştirilmesi amacıyla 51,9 milyon TL ödeme yapılmıştır.

Bölge'deki yatırımların artması ile birlikte ekonomik ve sosyal göstergelerde de olumlu değişiklikler görülmektedir. TÜİK verilerine göre; 2009 yılında GAP Bölgesi'nde % 17,4 olan işsizlik oranı, 2011 yılında % 11,7'ye düşmüştür.

GAP Bölgesi'nde 2007 yılında istihdam edilen kişi sayısı 1.161.000 iken, GAP Eylem Planı'nın uygulanmaya başladığı 2008 yılı itibariyle hızla artmaya başlamış ve 2011 yılı sonu itibariyle 1.555.000'e ulaşmıştır. Yani 4 yılda 394.000 kişiye istihdam sağlanmıştır.

SORU 4-Özellikle Eylem Planı'nın asıl odağını oluşturan sulama projelerinde fiziki gerçekleşmenin düşük kalmasının nedenleri nedir ve bu sorunu nasıl aşmayı planlıyorsunuz?

CEVAP 4- Sulama projelerinin bir kısmında gecikme yaşanmasının ve fiziki gerçekleşmenin düşük olmasının ana nedenleri sulama projelerinin tasarımı, ihale sürecinin tabii olarak uzun sürmesi ve toplulaştırma sürecinde toplumsal alışkanlıkları aşma sürecidir. Ayrıca Bölge'de meydana gelen terör hadiselerinin yatırımları olumsuz yönde etkilediği de görülmektedir. Ancak Plan'da yer alan hedeflerin zamanında bitirilmesi, iş ve işlemlerin hızlandırılması için ilgili kurumlarla (Kalkınma Bakanlığı, KİK, DSİ, TRGM ve GAP BKİ) toplantılar yapılarak mevzuat çerçevesinde bazı hızlandırıcı çalışmalar yapılmış ve gerekli tedbirler alınmıştır.

SORU 5- Bu dönemde GAP' a ne tutarda bir parasal kaynak aktarılmış ve finansman şekli nasıl olmuştur?

CEVAP 5- GAP Eylem Planı (GAP EP) kapsamında 4 gelişme ekseninde 73 ana eylem ve bu eylemler çerçevesinde 300'ün üzerinde proje ve faaliyet yer almaktadır.

GAP EP kapsamındaki yatırımlara 2008-2012 döneminde yaklaşık 18 milyar TL kaynak tahsis edilmiştir. Küresel kriz konjonktürü de dikkate alındığında tahsis edilen bu kaynak geçmişe göre çok daha yüksek bir fiziki hedefe karşılık gelmektedir.

SORU 6- GAP Eylem Planı kapsamındaki projeler bazında bugüne kadar ulaşılan nakdi ve fiziki gerçekleşme düzeyi ve eylemlerde gerçekleşme durumu nedir?

CEVAP 6- Yukarıda da ifade edildiği gibi GAP EP kapsamında 2008-2012 döneminde 18 milyar TL kaynak tahsis edilmiştir. 2008-2011 dönemi itibariyle yaklaşık 11,2 milyar TL harcama yapılmış ve nakdi gerçekleşme program ödeneğine göre % 89, revize ödeneğe göre % 81 olmuştur.

SORU 7-GAP'da; Eylem Planı'nın uygulamaya konulduğu Haziran 2008 itibariyle genel nakdi ve fiziki gerçekleşme düzeyi neydi, Eylem Planı kapsamındaki yatırımlarla, genel nakdi ve fiziki gerçekleşme düzeyine ne ölçüde katkı yapılmıştır?

CEVAP 7- GAP Eylem Planı ile birlikte öncelikle GAP Bölgesi yatırımlarının merkezi bütçe içindeki payı % 7'den % 14'e yükselmiş ve 2007 yılında % 62,2 olan GAP'ın genel nakdi gerçekleşmesi % 86 düzeyine çıkmıştır. Sulama yatırımlarında fiziki gerçekleşme % 14'ten % 20,3'e yükselmiştir.

SORU 8- Eylem Planı kapsamında bugüne kadar yapılan yatırımlar ve kaynak aktarımı ile bölge illerinde istihdam, gelir düzeyi, eğitim, sağlık, kültür, sanayileşme, KOBİ'ler vb. konularda ne gibi gelişme ve kazanımlar elde edilmiştir?

CEVAP 8- Eylem Planı kapsamındaki gelişme ve kazanımlar eksen bazında aşağıdaki gibi olmuştur.

Ekonomik Kalkınmanın Gerçekleştirilmesi Ekseninde;

Cazibe Merkezleri Programı uygulamalarına 2008 yılında Diyarbakır'da, 2010 yılında Şanlıurfa'da başlanmış ve 2008-2012 döneminde bu iki ile tahsis edilen toplam kaynak yaklaşık 155 milyon TL olmuştur.

Teşvikler: 2009-2011 döneminde toplam sabit yatırım tutarı 8,7 milyar TL olan ve 33.098 kişilik istihdam öngörülen toplam 1.312 teşvik belgesi düzenlenmiştir. Ayrıca, 2011 yılında yabancı sermayeli 5 adet firmaya da teşvik belgesi verilmiş olup, 86,4 milyon TL sabit yatırım ve 230 kişilik istihdam öngörülmektedir.

2008-2011 döneminde GAP Bölgesi'ndeki illere 146,3 milyon TL enerji desteği verilmiştir.

KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştıracak çalışmalar yapılmış, kullanılan kredilerde artış sağlanmıştır.

- GAP EP'de 2008-2010 döneminde **KOSGEB** tarafından toplam 1225 adet işletmenin bölgesel kalkınma programından yararlandırılması ve 153 milyon TL destek verilmesi öngörülmüştür. 2010 yılı sonunda eylem tamamlanmış, hedef aşılmış, bölgesel kalkınma programından yararlanacak işletme sayısı 6111, kredi hacmi ise 661,3 milyon TL olmuştur.

Ayrıca, KOSGEB tarafından KGF A.Ş. aracılığıyla 1994-2007 döneminde bölgedeki 43 işletmeye 2,8 milyon TL kefalet onayı verilmişken, Eylem Planı kapsamında 2008-2011 döneminde 385 işletmeye 156,8 milyon TL tutarında kefalet onayı verilmiş; 210,9 milyon TL kredi hacmi oluşturulmuştur.

- **Ziraat Bankası** tarafından 01.01.2009-31.12.2011 döneminde 926,8 milyon TL, 49,4 milyon Avro ve 100,2 milyon dolar kredi kullandırılmıştır. Kullandırılan ticari kredi hacmi (kümülatif) bir önceki yıla göre 2009 yılında % 37, 2010 yılında % 54, 2011 yılında ise % 18 oranında artarken, 2008 yılına göre 2011 yılı sonunda ticari kredi kullandırım artışı % 76 olarak gerçekleşmiştir.

- KOBİ kredisi kullandırım hacmi ise bir önceki yıla göre 2010 yılında % 50, 2011 yılında ise %16 oranında artmıştır.
- 2008 yılında kullandırılan 296,5 milyon TL'lik tarımsal kredi ise 1 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bunun 90,4 milyon TL'si sulama yatırımlarına verilmiştir. Ziraat Bankasının Bölge'de kullandığı tarımsal kredilerin ülke genelindeki payı % 5 düzeyini korumaktadır.
- **Halk Bankası'nın** çalışmaları kapsamında 2008-2011 döneminde yaklaşık 598,3 milyon TL, 66,5 milyon ABD Doları ve 34,1 milyon Avro yatırım ve işletme kredisi kullandırılmıştır. Ayrıca, 1.255 çiftçiye 22,9 milyon TL tarımsal kredi kullandırılmıştır. Halk Bankasının Ticari, Kooperatif, Fon ve Bireysel Krediler dahil toplam nakdi kredileri 31.12.2011 tarihinde 2,7 milyar TL'ye, gayri nakdi kredileri ise 463,5 milyon TL'ye yükselmiştir.
- **Kalkınma Bankası** tarafından Fransız Kalkınma Ajansından sağlanan kaynaktan *toptan bankacılık yöntemiyle* Mardin, Şanlıurfa ve Gaziantep'te bulunan KOBİ'lere 2008-2011 döneminde toplam 3.385.000 Avro kredi kullandırılmıştır. *Toptan bankacılık yöntemi haricinde* 2008-2011 döneminde Batman, Gaziantep, Kilis, Adıyaman ve Şanlıurfa illerinde toplam 173 milyon TL kredi kullandırılmıştır.

Gaziantep, Dicle ve Harran üniversiteleri bünyesinde kurulan **teknoparklar** faaliyete geçmiştir. **Kültür varlıklarının korunması** eylemi kapsamında toplam 73 adet eski eser onarımı öngörülmüştür. 2008-2011 döneminde 50 adet kültür varlığı eski eserin onarımı tamamlanmış, 11 adet eserin onarım çalışmaları devam etmektedir. 2012 yılında 66 eski eser onarımı programa alınmıştır.

Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü faaliyetleri çerçevesinde 2008 – 2011 döneminde 8.489 hektar alanda ağaçlandırma, 4.493 hektar alanda rehabilitasyon, 24.336 hektar alanda erozyon kontrolü, 700 hektar alanda mera ıslahı çalışması yapılmış ve 36.867.000 adet fidan üretimi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Eylem Planında sadece 1650 ha alanda orman kadastro yapılması öngörülmüşken, 26.828 ha alanda çalışmalar tamamlanmıştır.

Tarımsal üretimde verimliliğin artırılarak tarıma dayalı sanayi yapısının geliştirilmesi amacıyla destekler artırılmış ve yeni tedbirler alınmıştır.

- **Tarımsal Örgütlenme Projeleri** kapsamında 2008 - 2011 dönemi itibariyle 85 kooperatife 178,9 milyon TL kredi kullandırılmıştır. Kredi tahsisi yapılan kooperatiflerden 55 tanesi tamamlanmış olup, bu kooperatiflere üye 1620 aileye 10.220 büyükbaş, 300 aileye 15.600 küçükbaş olmak üzere toplam 25.820 baş hayvan dağıtılmıştır. Ayrıca 650 aileye 325 dekar sera yapılmıştır.
- **Organik Tarımı** teşvik etmek, organik üretimi geliştirmek amacıyla tüm GAP illerinde demonstrasyonlar kurulmakta, üreticilere yönelik eğitim ve yayım çalışmaları yapılmaktadır. GAP illerinde 4.056 dekar alanda organik meyve bahçesi tesis edilmiştir. 1.350 da alanda tarla bitkileri demonstrasyonu kurulmuştur. 7.000 da zeytin alanı ve 1.220 da diğer meyve bahçesinde organik tarıma geçiş sertifikasyon işlemi tamamlanmıştır. 880 adet kovan dağıtılmıştır. 520 çiftçiye eğitim ve yayım faaliyeti verilmiştir.
- **Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı** kapsamında 2008 – 2011 döneminde 621 adet proje programa alınmış, toplam 198,5 milyon TL ödeme yapılmıştır. Projelerin 412 adedi tamamlanmış, 4.719 kişi istihdam edilmiştir. Kalan projelerin 209'u

devam etmekte olup, 42 adedi feshedilmiştir. 2011 yılında programa alınan 237 adet projeden 28'i hibe sözleşmesini imzalamamıştır. 209 adet proje ise devam etmektedir.

- **Hayvancılığın geliştirilmesi** amacıyla 50 baş ve üzeri süt sığırcılığı işletmeleri desteklenmektedir. 2009-2011 döneminde 110 yatırımcıya 14.447 baş düve, 103 adet süt sağım ünitesi, soğutma tankı ve 81 adet inşaat için 51,9 milyon TL ödeme yapılmıştır. Ödemeler halen devam etmektedir. Bu işletmelerle yılda 49.735 ton süt ve 1.918 ton et üretimi öngörülmekte olup, bölgenin süt üretimine % 13 ve et üretimine % 5 katkı sağlanacaktır.

Türkiye – Suriye sınırındaki **Mayınlı Arazilerin Temizlenmesi** ile ilgili olarak hazırlanan Suriye Sınırı Mayın Temizliği projesinin ihale çalışmalarına başlanmıştır. Ayrıca, Mayınlı arazilerde alt bölge gelişme planı hazırlamak ve bir işletim modeli oluşturmak üzere GAP İdaresi ve Harran Üniversitesi çalışmalara başlamıştır.

Sosyal Gelişmenin Sağlanması Ekseninde;

Eğitim: Her kademedeki okullaşma oranlarının hedeflenen düzeye ulaşması için yatırımlar sürdürülmektedir. 2011 yılında okulöncesi, ilk ve orta öğretim yatırımları yapım harcamaları 414,9 milyon TL olup, büyük onarım ve makine-teçhizat harcamaları ile birlikte toplamda 464,3 milyon TL harcama yapılmıştır.

Okul öncesi eğitimde okullaşma hedefi % 50'dir. 2008-2011 döneminde 3.364 derslik yapılmıştır. 2011-2012 öğretim yılında Siirt ve Şanlıurfa'nın okul öncesi eğitimde (beş yaş) okullaşma oranı Türkiye ortalaması olan % 65,7'nin üzerindedir. Okulöncesi okullaşma oranı Adıyaman ve Kilis'te % 60'ın, Diyarbakır'da ise % 57'nin üzerine çıkmıştır.

İlköğretimde GAP EP'de yapılması öngörülen derslik sayısı 8699'dur. 2008 – 2011 döneminde 4.257 derslik yapılmış, % 48,9 gerçekleşme sağlanmıştır. 2011-2012 öğretim döneminde Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep ve Şanlıurfa'da ilköğretim okullaşma oranları az farkla da olsa Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Ortaöğretimde 2930 derslik yapılması hedeflenmiştir. 2008-2011 döneminde 2.516 derslik yapılmış, % 88,9 gerçekleşme sağlanmıştır. 2011-2012 öğretim yılında ortaöğretim okullaşma oranı Türkiye ortalaması % 67,3'tür. Bölge'de bu ortalama en yakın iller % 61,7 ile Adıyaman ve % 66,5 ile Kilis'tir. Ortaöğretim okullaşma oranı en düşük iller ise % 37,7 ile Şanlıurfa ve % 39,2 ile Şırnak'tır.

Ortaöğretim Pansiyonu: 2008-2011 dönemi itibariyle lise ve dengi okullar bünyesinde yapılan pansiyonlar da dâhil olmak üzere 9.740 öğrenci kapasiteli pansiyon yapımı gerçekleştirilmiş, % 50 gerçekleşme sağlanmıştır. Programda yer alan 3.640 öğrencilik pansiyon yapımı devam etmektedir.

Yükseköğretim: Bölge'de yeni kurulan üniversitelere destek verilmiş; derslik ve merkezi birimlerin tamamlanması ile fakülte sayısı, program sayısı ve üniversiteye kabul edilen öğrenci sayısı artmış, hem de öğrenciler daha modern koşullarda eğitim olanağına kavuşmuştur. Adıyaman Üniversitesi'nde 2009 yılı sonunda 336 kişi olan akademik personel sayısı 2010 yılı sonunda 414'e, 2011 yılı sonunda 448'e yükselmiştir. Öğrenci sayısı ise aynı dönemler itibariyle 9.685 kişi, 11.734 kişi ve 13.506 kişi olarak gerçekleşmiştir.

Gaziantep Üniversitesi'nde de 2008-2009 öğretim döneminde 11.700 olan öğrenci sayısı 2011-2012 dönemi itibariyle 26.000'e, program sayısı ise 118'den 235'e çıkmıştır. Aynı dönemde 5 olan fakülte sayısı da 14'e ulaşmıştır. Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi'nin kurulması çalışmaları ise devam etmektedir.

Öğrenci Yurdu: Eylem Planı'nda 4.000 öğrencilik 5 yurt inşaatının tamamlanması hedeflenmiştir. Plan döneminde bin kişilik Adıyaman Öğrenci Yurdu ve 1.000 kişilik Şanlıurfa Öğrenci Yurdu tamamlanmış ve hizmete açılmıştır. 2012 yılında toplam 6.820 öğrencilik 11 yurt inşaatı devam etmektedir.

Sağlık sektöründe yatak sayısının artırılmasının yanı sıra sağlık hizmetleri kalitesinin yükseltilmesine önem verilmekte; bu çerçevede nitelikli oda sistemine geçilmektedir.

Eylem Planında devam edenlerin yanı sıra 3580 ek yatak kapasitesinin oluşturulması hedeflenmiştir. 2008-2011 döneminde 2.278 hasta yatağı oluşturulmuş, 90 adet sağlık tesisi tamamlanmıştır.

GAP illerine toplam 116 adet ambulans, 9 adet UMKE aracı, 1 adet ağır iklim tipi çadır seti, helikopter ambulans tahsis edilerek dağıtımları yapılmıştır.

Sosyal Destek Programı (SODES) uygulamaları kapsamında istihdam, sosyal içerme ve kültür-sanat-spor alanlarında hazırlanan projeler finanse edilmektedir. 2008 - 2011 döneminde toplam 2.244 proje desteklenmiş ve yaklaşık 300 milyon TL kaynak aktarılmıştır. SODES uygulamaları ile 1.247.906 kişiye ulaşılmıştır.

İstihdam: İŞKUR tarafından 2008-2011 döneminde düzenlenen aktif işgücü programlarına toplam 97.868 kursiyer katılmıştır.

Sosyal Hizmet ve Yardımlar: Bu eylem kapsamında çocukların, gençlerin, kadınların, engellilerin ve yaşlıların yaşam kalitelerinin yükseltilmesine, toplumsal kalkınmaya katılımlarının sağlanmasına yönelik tedbirler alınması planlanmıştır.

Dezavantajlı grupların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve toplum kalkınmasına katılımlarının sağlanması amacıyla 2008-2011 döneminde 2 adet Çocuk ve Gençlik Merkezi, 1 adet Sevgi Evleri Sitesi, 3 adet Sosyal Rehabilitasyon Merkezi, 2 adet Engelsiz Yaşam Merkezi ve 6 adet Toplum Merkezi tamamlanmıştır. Bölgede 1 adet Kadın Konukevi açılmıştır.

Ayrıca, Plan döneminde 14 adet yeni Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM) açılmış, bölgedeki ÇATOM sayısı 44'e ulaşmıştır. 1995-2011 yılı sonu itibariyle ÇATOM faaliyetleri ile yaklaşık 205 bin kişiye ulaşılmıştır.

Kültür-Sanat-Spor: Halkın kültürel, sanatsal ve spor faaliyetlerine erişiminin sağlanması amacıyla Plan döneminde Adıyaman-Kâhta, Batman, Diyarbakır, Kilis ve Mardin-Ömerli Kültür Merkezleri hizmete açılmıştır. Şanlıurfa Kültür Merkezi'nin yapım ihalesine de 2012 yılında çıkılması planlanmaktadır.

Bölgede toplam 3.500 kişilik 9 adet spor salonu tamamlanmıştır. Beş bin seyirci kapasiteli olan Diyarbakır Merkez Spor Salonu'nun inşaatı bitmiştir. Şanlıurfa Merkez Spor Salonu ile Adıyaman Merkez Spor Salonu'nun inşaatları devam etmektedir. Ayrıca, Adıyaman Üniversitesi bünyesinde 1500 seyircilik kapalı spor salonu yapımı tamamlanmıştır.

Altyapının Geliştirilmesi Ekseninde;

Sulama: Güneydoğu Anadolu Projesi'nin temel eksenini oluşturan sulama yatırımlarında çok önemli gelişmeler sağlanmıştır. 2011 yılı sonu itibariyle DSİ tarafından sulamaya açılan toplam alan 313.165 ha'dır. TİGEM tarafından Ceylanpınar'da 2010 ve 2011 yıllarında sulamaya açılan 57.253 ha alan da ilave edildiğinde GAP'ta sulamaya açılan alan 370.418 ha olmaktadır. 2008 – 2011 dönemi itibariyle;

- Çamgazi Ovası Sulaması inşaatı (8000 ha) tamamlanmıştır.
- Samsat Pompa İstasyonu tamamlanarak şebekeye su verilmiştir.
- Kralkızı – Dicle Cazibe Sulaması İsale Kanalı inşaatı tamamlanmıştır.
- Yukarı Harran Ana Kanalı, Yukarı Harran Ovası Şebeke İnşaatı ve VI. Kısım Sulaması tamamlanmıştır.
- Kralkızı-Dicle Pompaj Sulaması 1. Kısım inşaatında fiziki gerçekleşme % 58'dir.
- Batman Sağ Sahil Sulaması Ana Kanalı 140 km uzunluğunda olup, 18.593 ha alanı sulayacaktır. Ana kanalın 83 km'si tamamlanmış olup, fiziki, gerçekleşmesi % 71'dir. 2013 yılında bitirilmesi hedeflenmiştir.
- Batman Sol Sahil Sulaması Ana Kanalı ise 122 km uzunluğundadır. 18.758 ha alanı sulayacak olan ana kanalın 104 km'si tamamlanmış; fiziki gerçekleşmesi % 77 olmuştur.
- Toplam uzunluğu 639 km olan ve 498.728 ha alana hizmet edecek ana kanalların inşaatına başlanmış olup, çalışmalar devam etmektedir.
- 211.075 ha alanın sulanmasına hizmet edecek 136 km uzunluğundaki Aşağı Mardin Ana Kanalı inşaatı Eylül 2008'de üç kısım halinde ihale edilmiştir. Birinci kısım % 94, ikinci kısım % 100 oranında tamamlanmıştır. Üçüncü kısımda ise başlangıçta planlanan bölüm tamamlanmış olup, iş ve keşif artışına gidildiği için işin tamamında fiziki gerçekleşme % 65 olmuştur.
- Suruç Ovası Pompaj Sulaması Ana Kanalı 94.814 ha alanın sulanmasını sağlayacak olup, 48 km uzunluğundadır. 2008 yılı sonunda iki kısım halinde ihale edilen Ana Kanalın fiziki gerçekleşmesi birinci kısım inşaatında % 85, ikinci kısım inşaatında ise % 53 düzeyinde olup 6.000 m tünel kazısı yapılmıştır. Yine Suruç Ovası Pompaj Sulaması kapsamındaki Sol Sahil Ana Kanal inşaatında fiziki gerçekleşme % 5, Sağ Sahil Ana Kanal inşaatında ise % 33 düzeyindedir.
- Kralkızı - Dicle Cazibe Sulaması Ana Kanalı 97.893 ha alana hizmet edecek olup, 202 km uzunluğundadır. Önceden ihale edilmiş olan 28 km uzunluğundaki birinci kısım % 88 oranında tamamlanmıştır. Ana kanalın geri kalanı Plan döneminde üç kısım halinde ihale edilmiştir. İnşaatın fiziki gerçekleşmesi ikinci kısımda % 79 düzeyinde, üçüncü kısımda % 74 düzeyinde, dördüncü kısımda ise % 27 düzeyindedir.
- Toplam 20.319 ha alana hizmet edecek 182,8 km uzunluğundaki Bozova Pompaj Sulaması Ana Kanalı iki kısım halinde ihale edilmiş ve inşaatlara başlanmıştır. İkinci Kısım Ana Kanal inşaatında fiziki gerçekleşme % 32 düzeyine ulaşmış, ancak iş tasfiye edilmiştir. Günışık Ana Kanal inşaatı ise % 61 düzeyindedir.
- 2010 yılında Yatırım Programı'na alınan Silvan I. Merhale Projesi toplam 193.000 hektar alana hizmet edecektir. Silvan Barajı'nda Temmuz 2011'de sözleşme imzalanarak inşaat başlanmıştır. Silvan Barajı inşaatına bağlı olarak Eylem Planı'ndaki diğer ünitelerin inşaat

ihaleleri de gerçekleştirilecektir. Silvan Projesi İletim Kanalı II. kısım inşaatı için (Silvan Tüneli) 27.03.2012 tarihinde sözleşme imzalanmış, işe başlanmıştır.

Pamukçay Barajı 11.11.2009 tarihinde ihale edilmiş, 07.05.2010 tarihinde işe başlanmış, dolusavak kazısının % 90'ı bitirilmiştir. Ambar Barajı'nda 20.10.2011 tarihinde sözleşme imzalanmış ve yer teslimi yapılmıştır. Kamulaştırma ile ilgili çalışmalara başlanmıştır.

- Adıyaman-Göksu-Araban Projesi kapsamında yer alan Çetintepe Barajı'nın ÇED raporu hazırlanmaktadır. Koçali Barajı'nın proje yapım işi 14.12.2011'de ihale edilmiş olup, süreç devam etmektedir. Sulama ünitesinin proje yapımı ihalesi ise 2012 yılında yapılacaktır.
- Belkis-Nizip Pompaj Sulaması inşaatında fiziki gerçekleşme % 88 düzeyindedir.
- Kayacık Sulaması inşaatında fiziki gerçekleşme % 85'tir.
- Kılavuzlu Sulaması birinci kısım inşaatında fiziki gerçekleşme % 47 düzeyindedir.

Arazi Topplulaştırması: GAP arazi toplulaştırması (AT) ve tarla içi geliştirme hizmetleri (TİGH) projelerinin toplam alanı 2.186.287 ha'dır. Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin ve Şanlıurfa olmak üzere 7 ilde 75 proje kapsamındaki 1.551 köyde çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalardan yararlanacak nüfus 1 milyon kişidir.

2011 yılında Şanlıurfa-Suruç ilçesi Taşbasan köyünde toplam 136.000 ha arazinin 4 kısım halinde ihalesi yapılmış olup, değerlendirme aşamasındadır. 2011 yılı sonu itibariyle 860.000 ha alanda toplulaştırma çalışmaları tamamlanmıştır. AT ve TİGH çalışmalarının yürütüldüğü alanlarda toprak etüt ve haritalama çalışmaları tamamlanmıştır. Programa alınan 905 köyden 846'sının kanalizasyonu, 70 köyden 21'inin içmesuyu şebekesi revizyonu gerçekleştirilmiş, 4,8 km tarla içi yol yapılmıştır.

Ayrıca, Harran Ovası Kapalı Drenaj Projesi kapsamında planlanan 2.794 km drenaj borusunun 1.921 km'si döşenmiş, planlanan 222 km tarla içi yolun daha fazlası, 267'km'si, yapılmıştır. Harran Ovası'nda geriye kalan 36.000 ha alanın da ihalesi 2011 yılında yapılmıştır. **İlusu Projesi**'nin kredi anlaşması 27.01.2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İşe başlanmış olup, fiziki gerçekleşmesi % 37'dir.

Doğalgaz Boru Hattı: GAP Bölgesi'ndeki illerde doğalgaz arzı sağlanması amacıyla BOTAS tarafından yürütülen beş projeden ikisi (Diyarbakır, Batman, Siirt ile Adıyaman-Kâhta doğalgaz boru hattı yapım işleri) tamamlanmış, üç proje (Gaziantep-Kilis, Mardin ve Şırnak doğalgaz boru hattı yapım işleri) devam etmektedir.

Ulaştırma alanında karayolu yatırımlarına hızla devam edilmektedir. 2008 - 2010 döneminde 1.466 km il ve devlet yolu yapılmıştır. Bunun 58 km'si otoyol, 833 km'si bölünmüş yol, 575 km'si tek platformlu yoldur. Bu kapsamda:

- Gaziantep-Şanlıurfa Otoyolu trafiğe açılmıştır.
- Şanlıurfa-Kızıltepe-Silopi Bölünmüş Yolu 351 km uzunluğunda olup, yol inşaatı 6 kesim halinde yürütülmektedir. Yolun tamamı sathi kaplama seviyesinde bitirilmiş olup, genel fiziki gerçekleşmesi % 85 düzeyine ulaşmıştır.

- Batman (Silvan-Kozluk)Ayr. Yolu: 28 km bölünmüş yol bitirilerek trafiğe açılmıştır. % 95 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır.
- Diyarbakır-Mardin Yolu 91 km olup, tamamı sathi kaplamalı olarak bitirilerek trafiğe açılmıştır. Yolun tamamının üstyapısının BSK kaplamaya dönüştürülmesinin 2013 yılında tamamlanması planlanmaktadır. Fiziki gerçekleştirme % 90 düzeyindedir.
- Diyarbakır-Ergani BY (54 km) yolunun tamamı bitirilerek trafiğe açılmıştır. Fiziki gerçekleştirme % 99 düzeyindedir.
- Diyarbakır-Siverek-Şanlıurfa Yolu 187 km olup, 2003-2010 döneminde 155 km, 2011 yılında ise 32 km tamamlanarak trafiğe açılmıştır.
- Ergani-8.Bl.Hd. ve Diyarbakır-Bismil Ayr. yolları tamamlanarak trafiğe açılmıştır.
- Gaziantep-Kilis (Hava alanı-Oğuzeli BD) yolunun tamamı (57 km) trafiğe açılmıştır. 2011 yılında 17 km'lik kısmın aşınması ve bazı kesimlerde kavşak düzenlemesi yapılmıştır.
- Osmaniye-Nurdağı yolunun tamamı 52 km'dir. 2010 yılı sonuna kadar 17,8 km'lik kesim, 2011 yılında ise 6 km'lik kesim BY olarak tamamlanmış ve trafiğe açılmıştır.
- Siirt-Eruh Yolu 53 km olup, proje genelinde % 75 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır.
- Cizre-Şırnak Yolu 53 km olup, projenin 23 km'lik kesimi bölünmüş yol olarak bitirilmiş ve trafiğe açılmıştır. 2011 yılında 15 km BY yapılması hedeflenmiş olup bunun 14 km'si tamamlanmıştır. Fiziki gerçekleştirme % 80 düzeyindedir.
- Gölbaşı - Adıyaman – Kâhta Yolu: Adıyaman-Kahta kesimi 34 km olan yolun 23 km'si, 64 km olan Gölbaşı-Adıyaman kesiminde ise tamamı trafiğe açılmıştır.

Batman Havaalanı Terminal Binası 29.08.2010 tarihinde hizmete girmiştir.

Şırnak Havaalanı inşaatının ihalesi 12.02.2010 tarihinde yapılmış ve inşaatına başlanmıştır. Altyapı % 91 düzeyinde, üstyapı ise % 50 düzeyinde fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır.

Konut: TOKİ tarafından 2008 – 2011 döneminde GAP illerinde planlanan konut sayısı 33.742'dir. Bu projelerden inşaatı tamamlanma aşamasında ve/ya tamamlanan konut sayısı 5.299, inşaatı devam eden 9.286 ve proje/ihale çalışması devam eden 19.157'dir.

İçme suyu: Adıyaman İçme Suyu Projesi'nin fiziki gerçekleştirilmesi % 99 düzeyindedir. Geçici kabul yapılmıştır. Siirt ve Şırnak illerine içme suyu verilmeye başlanmıştır. Batman'ın uygulama projeleri onaylanmış olup, inşaat işi ihale edilecektir. Mardin-Midyat içme suyu projesinde fiziki gerçekleştirme % 27'dir.

Organize Sanayi Bölgesi (OSB) Projeleri: Bölgede 2008 – 2011 dönemi itibariyle devam eden 13 OSB projesinden 6'sı (5 OSB ve 1 arıtma) tamamlanmıştır. Gölbaşı OSB'nin de I. Etap altyapısı bitmiştir. Ayrıca, üç adet tevsii OSB'den birinin altyapı ihalesi yapılmış, iki tanesi proje aşamasındadır. Eylem Planı döneminde tamamlanan bu OSB'lerde 10.704 kişi istihdam

edilmektedir. Devam eden OSB'lerde 1.260 kişi istihdam edilmiş olup, toplamda 44.860 kişilik istihdam kapasitesi oluşturulacaktır.

Küçük Sanayi Sitesi Projeleri (KSS): Programda yer alan 11 KSS projesinden 5 tanesi (Adıyaman – Besni KSS, Gaziantep – Nurdağı KSS, Batman Ek KSS, Şanlıurfa – Birecik KSS, Özkahta KSS) tamamen bitmiştir. Üç KSS projesi (Kilis Yeni KSS, Şırnak 73 KSS ve Cizre KSS) ise kısmen tamamlanmıştır.

Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Ekseninde;

GAP Bölgesinde 3 Kalkınma Ajansı kurulmuştur. Bunlar Karacadağ Kalkınma Ajansı, Dicle Kalkınma Ajansı ve İpekyolu Kalkınma Ajanslarıdır. Bu ajansların Genel Sekreterleri atanarak görevlerine başlamışlardır. GAP Bölgesindeki ajanslarda toplam 99 uzman, 13 destek personeli ve 1 iç denetçi görev yapmaktadır. Bu ajanslara 2009 yılı için toplam 50 milyon TL, 2010 için ise yaklaşık 61 milyon TL ödenek aktarılmıştır. 2011 yılı transfer ödeneği 60,9 milyon TL'dir.

SORU 9- Eylem Planı kapsamındaki yatırımlarla milli gelire ve ülke ekonomisine sağlanan katma değer ve diğer katkılar nedir?

CEVAP 9 - Eylem Planı kapsamındaki yatırımlarla birlikte son yıllarda Bölge'deki ekonomik ve sosyal göstergelerde de olumlu değişiklikler görülmüş ve ülke ekonomisine katkısı önceki yıllara oranla hayli yükselmiştir. Hanehalkı işgücü araştırması yıllık sonuçlarına göre GAP Bölgesi'nde 2007 yılında 1 milyon 161 bin olan istihdam edilen kişi sayısı, 2011 yılına geldiğimizde 394 bin kişi artarak 1 milyon 555 bin'e çıkmıştır. Türkiye toplamında 2007'de 20 milyon 738 bin olan istihdam edilen kişi sayısı, 2011 yılında 3 milyon 372 bin kişi artarak 24 milyon 110 bin kişi olmuştur. 2007 ile 2011 yılları arasında gerçekleşen istihdam rakamlarındaki artıştan GAP Bölgesi Türkiye genelinde yaklaşık % 12'lik oranda pay almıştır. Bölgede 2007 yılında % 16,9 olan işsizlik oranı Türkiye ortalaması olan % 10,3 ile 6,6 puanlık büyük bir farka sahipken, 2011 yılında % 11,7'lik işsizlik oranı ile Türkiye ortalaması olan % 9,8'lik orandan 1,9 puanlık bir farka düşmüş ve Türkiye ortalamasına yaklaşmıştır. İstihdama katılma oranı % 28,3'ten % 32,1'e yükselmiştir. İşgücüne katılma oranına baktığımızda GAP Bölgesi Türkiye ortalamasının altındadır. Ancak bu istatistiklerde bir miktar düzelme göze çarpmaktadır. % 34'ten % 36,3'e yükselmiştir.

Son açıklanan ihracat rakamları da Bölgedeki gelişmeyi göstermektedir. 2007 yılında, GAP Bölgesi 3 milyar 287 milyon dolarlık ihracatı ile 107 milyar 272 milyon dolarlık Türkiye toplam ihracatının yaklaşık % 3'ünü gerçekleştirmiştir. 2011 yılında ise 6 milyar 942 milyon dolar olarak gerçekleşen GAP Bölgesi ihracat rakamı 134 milyar 904 milyon dolar olarak gerçekleşen Türkiye toplam ihracatının % 5,2'sini oluşturmuş olup, 2011 yılında ihracat 2007 yılındaki ihracatın iki katı olmuştur.

SORU 10- İşsizlik Sigortası Fonu'ndan GAP projelerine aktarılan toplam meblağ nedir? Bu para nelere harlandı, harcamaların kalemler bazında dağılımı nedir?

CEVAP 10- Bilindiği üzere GAP; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sahip olduğu kaynakları değerlendirerek, bu yörede yaşayan insanların gelir düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmeyi, bölgelerarası farkları gidermeyi ve ulusal düzeyde ekonomik gelişme ve sosyal istikrar hedeflerine katkıda bulunmayı amaçlayan ve ülkemizi uluslararası alanda markalaştıran bir bölgesel kalkınma projesidir.

Söz konusu proje kapsamında 18/08/2009 tarih ve 27323 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5921 Sayılı 'İşsizlik Sigortası Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 6'ya göre (Ek: 15/5/2008-5763/19 md.):

"a) 2008 yılına münhasır olmak üzere, Fonun mevcut nema gelirlerinden 1.300.000.000 YTL'lik kısım Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2008 yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir. (Ek cümleler: 11/8/2009-5921/2 md.) 2009 yılına münhasır olmak üzere, Fonun nema gelirlerinden dörtte üçü, Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları, Yüksek Planlama Kurulu kararına istinaden Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlar öncelikli olmak üzere ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik altyapı yatırımlarında kullanmak üzere ilgili idare bütçelerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler, 2009 yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.

b) Fon tarafından tahsil edilecek nema gelirlerinin 2010 yılında dörtte üçü, 2011-2012 yıllarında dörtte biri ilgili yıl genel bütçelerinin (B) işaretli cetvelinde bütçe gelir tahmini olarak yer alır. İlgili yıl bütçeleri hazırlanırken Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelikli olmak üzere ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik altyapı yatırımlarının finansmanı için ilgili idare bütçelerine bu gelir tahmini karşılığı kadar ödenek öngörülür. Bu gelirler, Fon tarafından tahsil edilen ayı izleyen ayın 15'ine kadar Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve yılı genel bütçesinin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir." hükmü yer almaktadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin olarak 2008 - 15 Ağustos 2012 tarihleri arasında 11.005.933.403,26.-TL Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara öncelikli olmak üzere ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik altyapı yatırımları finansmanı için Hazine iç ödemeler Muhasebe birimi hesaplarına aktarılmıştır.

Yapılan düzenlemeden de anlaşılacağı üzere fon nema gelirlerinin belli bir bölümü sadece GAP için kullanılmamıştır. Bütçeye kaydedilen ödenekler ekonomik ve sosyal gelişmeye yönelik birçok altyapı projesine katkıda bulunmuştur. Küresel düzeyde ekonomik sorunların yaşandığı bir dönemde yapılan bu yatırımlar ülkemizin kalkınmasına ve istihdamına destek olmuştur. Nitekim, Ülkemizde 2009'da 21.277 bin kişi olan istihdamın 3.451 bin kişi artarak 2012'de 24.728 bin kişiye yükselmesi ve böylece işsizlik oranının yüzde 14'den yüzde 9'a gerilemesi beklenmektedir. GAP Bölgesinde ise 2009-2011 döneminde 226 bin kişilik yeni istihdam olanağı yaratılmış ve işsizlik oranı yüzde 17,4'den yüzde 11,7'ye düşürülmüştür. Fonun temel mevzuatı da işsiz kalanlara destek olmanın yanı sıra işsizliği azaltmayı, işgücünün donanımını artırıcı çalışmalar yapmayı öngörmektedir. Ayrıca, yapılan bu katkı fonun işsizler için kullanımına hiçbir şekilde olumsuz etkiye bulunmamıştır. Fon büyümesi devam ederken işsizler için yaptığı çalışmalar gelişerek devam etmiştir. Buradaki temel yaklaşım insanlar işsiz kalsın da destekleyelim şeklinde değil, insanlarımızın işsiz kalmaması için çaba göstermektedir.